

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-21>

УДК 339.545

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ АВТОРИЗОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ОПЕРАТОРА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

DEVELOPMENT OF THE AUTHORIZED ECONOMIC OPERATOR INSTITUTE IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTING INTERNATIONAL STANDARDS

Микитенко Тетяна Владиславівнакандидат економічних наук, доцент,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9479-2517>**Мельник Олена Володимирівна**кандидат економічних наук, доцент,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8704-3326>**Сагайдак Ірина Степанівна**кандидат технічних наук, доцент,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7186-8830>**Mykytenko Tetiana, Melnyk Olena, Sahaidak Iryna**
State Tax University

У статті проаналізовано актуальні питання розвитку та функціонування інституту авторизованого економічного оператора в Україні та у світі. Розглянуто історію становлення інституту авторизованого економічного оператора. Досліджено вплив міжнародних стандартів, зокрема Рамкових стандартів безпеки Всесвітньої митної організації, на формування інституту АЕО. Досліджено сутність поняття «авторизований економічний оператор» для визначення його ролі й місця у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів на шляху імплементації міжнародних митних стандартів та розвитку національної економіки. Розглянуто особливості набуття статусу АЕО підприємствами та переваги, які він надає. Проаналізовано досвід України у запровадженні АЕО. Запропоновано напрями удосконалення інституту АЕО в Україні, зокрема: адаптація термінології, процедур оцінки відповідності підприємств, взаємне визнання статусів з ЄС. Зроблено висновок, що впровадження міжнародних стандартів щодо АЕО сприятиме активізації міжнародної торгівлі та підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств.

Ключові слова: рамкові стандарти ВМО, авторизований економічний оператор, митні процедури, міжнародна торгівля.

This scholarly article conducts an examination of the current developmental stage and practical functionality of the Authorized Economic Operator (AEO) institution in Ukraine and internationally. It rigorously investigates the significant influence of the World Customs Organization's Framework of Standards on systematically shaping the intricate, multifaceted AEO framework. The particulars of enterprises endeavoring to attain the privileged AEO designation and the numerous far-reaching privileges it furnishes, including extensively streamlined customs processes and markedly accelerated regulatory clearances, are thoroughly explored utilizing empirical data. Ukraine's experience in instituting AEO protocols is meticulously scrutinized – as of 2023, only 21 companies have successfully acquired the status after an application process from a substantial pool of eager applicants. Numerous thought-provoking proposals to meaningfully optimize Ukraine's fledgling AEO system are put forward, encompassing: calibrating the scheme's elaborate legal vernacular to domestic exigencies, refining the company vetting procedures, and most critically - instituting reciprocal AEO recognition and close cooperation with the EU's mature AEO programs. Extensive statistical data from reputable global and domestic sources contrasts Ukraine's gradual AEO adoption rate compared to other nations' relatively expeditious success. Illustrative real-world case studies are furnished that

demonstrate the difficulties Ukrainian firms routinely encounter throughout the taxing AEO certification process. The paper extols at length the paramount urgency of progressively harmonizing Ukraine's AEO laws and procedures with ambitious international benchmarks to potentially enable integration into Europe's vast economic bloc. Establishing mutual AEO status recognition between the EU and Ukraine is meticulously analyzed from multiple thought-provoking perspectives projected to be tremendously beneficial for both entities. This article cogently argues that implementing these multifarious international AEO standards in close coordination with European stakeholders will steadily streamline cross-border trade and meaningfully augment Ukrainian companies' global competitiveness, contingent on public-private collaboration. The suggested expansions substantially enhance the academic rigor and practical applicability of this timely treatise on the crucial AEO sphere.

Keywords: WMO framework standards, authorized economic operator, customs procedures, international trade.

Постановка проблеми. Міжнародна торгівля є найважливішою рушійною силою економічного зростання держав, однак має високу вразливість перед терористичними посяганнями, які можуть завдати серйозної шкоди всій світовій економіці та соціальному добробуту держав. Будучи державними організаціями, які контролюють міжнародні товарні потоки та керують ними, митні адміністрації знаходяться в унікальному становищі, що дозволяє підвищити безпеку світового ланцюга постачання товарів та сприяти соціально-економічному розвитку за рахунок збору митних платежів, спрощення торгівлі та посилення митної безпеки.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сучасного стану вітчизняного інституту авторизованого економічного оператора та визначення напрямів його удосконалення на основі міжнародного досвіду та стандартів Всесвітньої митної організації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створенню конвергенції між забезпеченням національної безпеки держав та максимальним сприянням суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності в міжнародній торгівлі сприяє Всесвітня митна організація, яка розробляє та впроваджує ефективні інструменти та принципи митного адміністрування, одним із яких є інститут – авторизованого економічного оператора (АЕО).

Інститут авторизованого економічного оператора виник як узгоджена відповідь світової митної спільноти на глобальні загрози безпеці міжнародних ланцюгів постачання товарів, зокрема, після трагічних подій у Нью-Йорку 11 вересня 2001 року. Після цієї події Всесвітня митна організація (ВМО) і США переглянули своє ставлення до безпеки ланцюгів постачання з метою їх посилення. Впровадження інституту АЕО сприяє скороченню часу здійснення митних формальностей, дозволяє звести до мінімуму витрати суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що, в свою чергу, сприяє розвитку зовнішньої торгівлі.

Крім того, це дозволяє митним органам більш ефективно розподіляти кадрові, фінансові та технологічні ресурси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням, пов'язаним з організацією, функціонуванням та удосконаленням діяльності АЕО присвячені праці вітчизняних науковців: Бережнюк І., Білоус-Осін Т., Вакульчик О., Дубицький Д., Ємець А., Мазур А., Несторішен І., Острікова Т., Сергійчик В., Туржанський В., Терещенко С. Федотова І. та інші, які в своїх публікаціях наголошують на необхідність подальших наукових здобутків у даному напрямку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У цьому контексті актуальним залишається проведення поглибленого наукового пошуку у напрямку розвитку вітчизняного інституту АЕО в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності та інтеграції України у світове економічне співтовариство.

Інститут АЕО – це економічне утворення на основі законодавчо-нормативних норм, що користуються довірою митних органів, побудоване на взаємній довірі, справедливості і відповідальності, має можливість користуватись спеціальними спрощеннями та перевагами в митному оформленні у ланцюзі міжнародних постачань в обмін на дотримання особливих вимог і умов, встановлених митним законодавством.

Становлення інституту АЕО почалося з 1973 року прийняттям Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, яка визначила поняття уповноважених осіб та перелік спрощень, що надаються їм у разі дотримання відповідних умов: «митна адміністрація встановлює та підтримує офіційні відносини консультативного характеру з учасниками зовнішньої торгівлі для розвитку співробітництва та сприяння їх участі у впровадженні методів роботи, що є найбільш ефективними та узгоджуються з національним законодавством та міжнародними дого-

ворами» [1]. Для авторизованих осіб, які відповідають встановленим митною службою критеріям, включаючи додержання вимог законодавства з питань митної справи та належного ведення комерційної документації, митною службою передбачено надання певних спрощень та переваг: спрощене декларування товарів; митне оформлення товарів на місцем знаходження, використання попереднього інформування щодо прибуття товару, впровадження аналізу ризиків тощо.

У 2005 році в Брюсселі на платформі Світової митної організації прийнято Рамкові стандарти безпеки та спрощення міжнародної торгівлі (SAFE Framework) (далі Рамкові стандарти безпеки), що заклали нормативне підґрунтя подальшого розвитку інституту авторизованого економічного оператора для забезпечення високого рівня безпеки міжнародного ланцюга постачання товарів та отримання переваг суб'єктами зовнішньоторговельних операцій. Рамкові стандарти безпеки спрямовані на створення більш безпечного режиму світової торгівлі, реалізують новий підхід до діяльності та партнерства як митниці, так і бізнесу для досягнення спільної мети на основі довіри.

В 2007 году ВМО внесено зміни до Рамкових стандартів безпеки в частині розширення партнерства між митницею та бізнесом. Помітними доповненнями стали положення про програму АЕО, скоординоване управління кордонами, безперервність та відновлення торгівлі, розширення співпраці між митницею та міжурядовими агентствами та інформаційного обміну з іншими державними органами, крім митних, на які покладено контроль за переміщенням товарів через митний кордон держави.

Оновлена версія Рамкових стандартів безпеки 2021 року зміцнила співпрацю між митницею та іншими державними відомствами; просунула інтелектуальні засоби безпеки для оптимізації митного контролю та ефективного моніторингу руху товарів у режимі реального часу; включила базові положення щодо розвитку регіональних програм АЕО Митного союзу та реалізації взаємного визнання.

В митному Співтоваристві ЄС концепція вперше АЕО виникла після внесення змін до Митний Кодекс ЄС 1992 року стосовно стандартів безпеки.

В 2016 р. Генеральною дирекцією з оподаткування та митної справи Європейської комісії розроблено «Керівні принципи АЕО» [2], які узагальнили особливості отримання

статусу АЕО та деталізували сутність АЕО та їх категорії; переваги АЕО та їх взаємне визнання; детальний опис критеріїв АЕО; процес та рекомендації отримання статусу АЕО; співпраця країн-членів в процесі обміну інформацією; рекомендації щодо моніторингу за економічними операторами, які мають статус АЕО тощо.

Державна митна служба України також долучилась до програми АЕО у 2006 році, підписавши Декларацію про наміри щодо впровадження Рамкових стандартів безпеки на національному рівні. Відповідно до статті 84 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами [3], з іншої сторони, українське митне законодавство має поступово імплементуватись до стандартів ЄС, при цьому, одним із етапів адаптації є запровадження інституту авторизованого економічного оператора.

Положеннями Митного Кодексу України від 13.03.2012 р. в рамках спрощення процедур митного контролю та імплементації українського законодавства до міжнародних митних стандартів запроваджено інститут авторизованого (на той час уповноваженого) економічного оператора та передбачено надання суттєвих спрощень суб'єктам господарювання. Відсутність законодавчого врегулювання процедури наданням підприємству статусу АЕО спричинила гальмування практики запровадження вітчизняної програми АЕО митними органами.

Подальшими діями на шляху адаптації стало внесення змін до Митного Кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів у 2019 році та закону України «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи».

Для визначення ролі й місця авторизованих економічних операторів у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів на шляху імплементації міжнародних митних стандартів та розвитку національної економіки необхідно дослідити сутність поняття.

Поняття авторизованого економічного оператора введено відповідно до Додатку 1 Рамкових стандартів ВМО, АЕО – це учасник, задіяний в міжнародному переміщенні товарів, що виступає в будь-якій з функцій, яка схвалена національною митною адміністрацією або від її імені, як функція, що відповідає стандартам безпеки ланцюга постачання товарів ВМО

або еквівалентним стандартам [4]. В той час, як поняття «авторизована особа» в Кіотській конвенції розглядається лише в контексті усунення розбіжностей у митних правилах і процедурах договірних сторін [5].

За термінологією Митного союзу АЕО – визначена категорія осіб (фізичних або юридичних), які користуються довірою митних органів, якій надається можливість користуватися спеціальними спрощеними процедурами.

За Інструкцією Генерального управління Європейської комісії з питань оподаткування та митного союзу АЕО – це економічний оператор ЄС, що веде діяльність, яка повністю чи частково регулюється митним законодавством; ділова практика якого визнана надійною; має право користуватися перевагами програми АЕО на всій території ЄС [6]. Зокрема, «економічний оператор» законодавство ЄС визначає особу, бізнес якої пов'язаний із виконанням положень митного законодавства» [7].

На підставі п. 1 ст. 4 та статті 12 Митного Кодексу України синтезуємо поняття «авторизованого економічного оператора» – це підприємство-резидент, що виконує будь-яку роль в міжнародному ланцюзі постачання товарів, якому митними органами надано авторизацію АЕО згідно з Митним Кодексом України. Як слушно зауважує науковець Ємець А. термін «економічний оператор» відсутній в Господарському кодексі України [8], що ускладнює формулювання, яке міститься в Митному кодексі України щодо зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, призводить до тавтології та дублювання понять, зокрема, використання словосполучення «авторизація АЕО». Очевидно, що імплементація нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства Європейського Союзу потребує адаптації терміну «економічний оператор» до вітчизняного законодавства, який представлено в Митному кодексі ЄС. На додаток, законодавець не розкриває поняття відповідної процедури авторизації, а лише зазначає перелік критеріїв для її отримання.

На нашу думку, авторизація АЕО – це процедура надання (отримання) дозволу від Державної митної служби на здійснення спрощень та отримання переваг підприємством-резидентом під час проходження митного кордону за умови підтвердження відповідності критеріям авторизації.

Статтею 12 Митного Кодексу України зазначено, що підприємство, яке виконує будь-яку

роль в міжнародному ланцюзі постачання товарів (виробник, експортер, імпортер, митний представник, перевізник, експедитор, утримувач складу) та отримало авторизацію відповідно до встановлених законодавством вимог, набуває статусу АЕО. Митне законодавство ЄС обмежує перелік підприємств, які не мають право звертатися для отримання статусу АЕО, це підприємства, які не беруть пряму участь у зовнішньоекономічній діяльності, а саме: банки, страхові компанії, консультанти, розробники програмного забезпечення. Така деталізація, на наш погляд, сприяє розумінню щодо визначення суб'єктного складу та обмеження у здійсненні діяльності АЕО.

Частиною 3 ст. 12 МК України передбачено п'ять критеріїв відповідності для надання авторизації АЕО [9], що відповідає змісту Рамкових стандартів безпеки торгівлі. Перелік окреслених критеріїв передбачає: дотримання вимог митного та податкового законодавства України, а також відсутність фактів притягнення до кримінальної відповідальності; належна система ведення бухгалтерського обліку, комерційної та транспортної документації; стійкий фінансовий стан; забезпечення практичних стандартів компетенції або професійної кваліфікації відповідальної посадової особи підприємства; дотримання стандартів безпеки та надійності [9].

Залежно від ролі підприємства у міжнародному ланцюзі постачання товарів, підприємство самостійно обирає один з 2-х типів авторизації або одночасно авторизацію обох типів: АЕО-С – про надання права на застосування спеціальних спрощень; АЕО-Б – про підтвердження безпеки та надійності.

Інститут АЕО отримав широке застосування в багатьох країнах. Найперші авторизовані економічні оператори отримали акредитацію на митницях Канади (1995, оновлення 2002, 2008), США (2001), Нової Зеландії (2004), Японії (2006), Сінгапуру (2007), Великобританії (2008), Китаю (2008), Норвегії (2009). Станом на кінець 2023 року за даними Всесвітньої митної організації програми АЕО діють у 82 країнах (рис. 1), 7 програм перебувають на активній стадії впровадження [10]. В 27 країнах ЄС статус авторизованого економічного оператора на кінець 2023 року отримали 17159 компаній, найбільша кількість АЕО у Німеччині – 1897, Франції – 1897 та Італії – 1695 операторів [11]. Серед цих компаній більша частина – 54% компаній-АЕО-С – виступають безпосередньо в ролі імпортера/

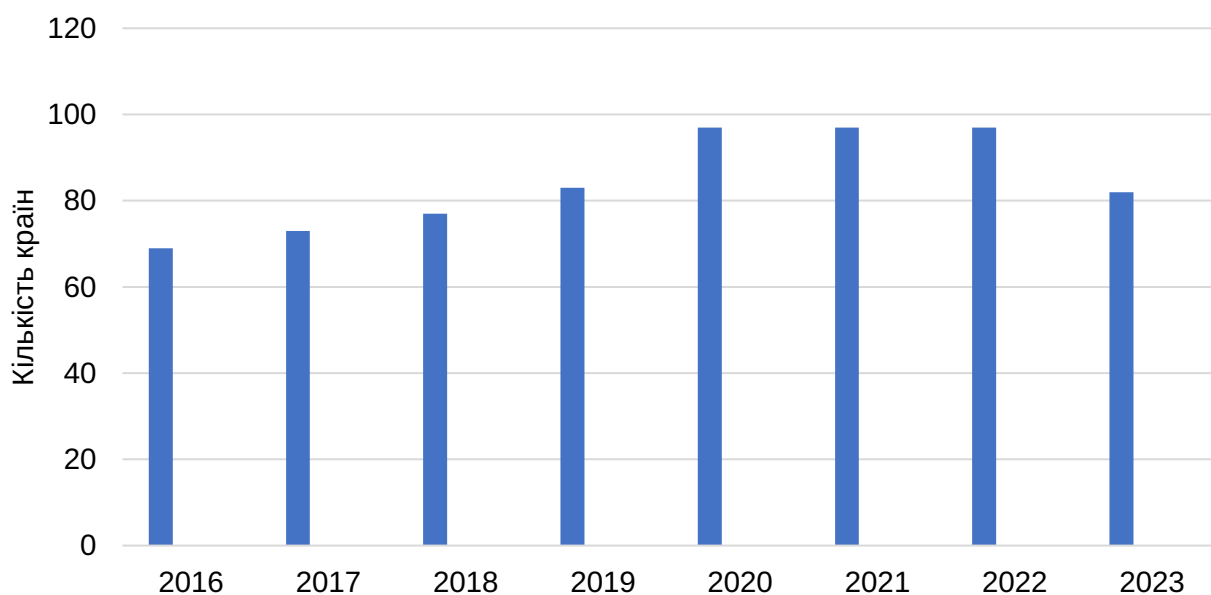

Рис. 1. Динаміка діючих програм АЕО в світі за 2016–2023 рр. [10]

експортера – OTTO, PUMA, RENAУ, LEONI, ІКЕА, Р&G, Panasonic. Водночас серед компаній, які мають обидва статуси або тільки АЕО-Б 45% і 82% відповідно займають логістичні компанії. На практиці, в ЄС більшість компаній обирають статус АЕО-С або отримують обидва типи авторизації, що дозволяє максимально спростити процес митного оформлення. Обидва статуси мають DHL, DSV, Rhenus, TNT та інші.

В Україні станом на кінець 2023 року 21 підприємство, що приймають участь у міжнародному ланцюзі постачання (виробники, експортери, імпортери, митні представники, експедитори інші), отримали сертифікати АЕО. Вітчизняні АЕО – переважно виробники-експортери: 20 з них мають тип авторизації АЕО-С, і лише одне підприємство – обидва АЕО-Б та АЕО-С. Більша частина підприємств (62%) – експортери-виробники ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ТОВ «Кондитерська фабрика «Ярич», ТОВ «Волинська меблева компанія-Україна», частку 25% займають торговельні підприємства – ТОВ «Епіцентр К», ТОВ «Бюро вин» та транспортно-експедиційні й інші компанії.

З метою удосконалення митного адміністрування діяльності АЕО та упорядкування даних ведеться державний Єдиний реєстр авторизованих економічних операторів, що забезпечує внесення та відображення інформації про підприємство, яке отримало статус АЕО (найменування та код підприємства за ЄДРПОУ, місцезнаходження); тип авторизації,

дату її надання (скасування або анулювання); актуалізацію внесеної до Реєстру інформації; накопичення і збереження відомостей в електронній формі та створення електронного архіву. Ведення Реєстру здійснює Держмитслужба за допомогою програмно-інформаційного комплексу Єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів. Запроваджений вітчизняний Реєстр АЕО відповідає тому, що функціонує в розвинутих державах Європи та на сайті ВМО. Особливістю функціонування реєстру є його достатня захищеність та конкретність даних про авторизоване підприємство.

Однією з основних причин невдач вітчизняних підприємств у поданні заявки на отримання статусу авторизованого економічного оператора для застосування спрощень є потреба у доопрацюванні внутрішніх політик для відповідності статусу та складністю вимог, неповне або некоректне подання інформації щодо діяльності, не розуміння заявниками суті постійних вимог до їхніх процедур та їх відповідності законодавчо визначеним критеріям. Всі процедури повинні бути конкретними і точно документувати господарські операції компанії, охоплювати повний спектр заходів, проведених у процесі перевірки, деталізовані відповідно до вимог.

Висновки. Отже, підприємство, яке має на меті отримати статус АЕО чи авторизації на застосування спрощень, повинно впровадити відповідні організаційні внутрішні заходи у сферах, пов'язаних з виконанням критеріїв,

з метою мінімізації ризиків, пов'язаних з митною діяльністю компанії.

Із розширенням програм авторизованих економічних операторів на міжнародному просторі актуалізувалась проблема укладання угод про взаємне визнання статусів АЕО. Налагодженню партнерських відносин з іншими митними адміністраціями сприяло прийняття Угоди про взаємне визнання (MRA) [12]. Взаємне визнання передбачає, що АЕО однієї країни визнає статус АЕО країни партнеру без додаткової перевірки, що дозволяє компаніям АЕО отримувати пільги та переваги, специфічні для конкретної країни щодо спрощення митного контролю в інших країнах. З метою прискорення процедури взаємного визнання АЕО необхідно провести спільну роботу країн-партнерів в частині взаємної адаптації критеріїв для отримання статусу АЕО та забезпечення високого рівня довіри між митними службами країн. Майбутнє визнання статусу вітчизняних АЕО забезпечить митні адміністрації країн ЄС участь у формуванні українських операторів безпечних ланцюгів постачань та підвищить їх конкурентоспроможності на зовнішньому та внутрішньому ринках.

Удосконалення інституту АЕО слід направити на визначення проблемних місць, колі-

зій і протиріч митного законодавства та пошук шляхів їх вирішення.

Напрямами удосконалення функціонування АЕО в Україні є: адаптація терміну «економічний оператор» до вітчизняного господарського законодавства, коригування та вдосконалення управлінських процедур оцінки відповідності підприємств – претендентів на отримання статусу АЕО, вирішення питання взаємного визнання статусу з АЕО іншими держави, повне розуміння результативності застосування спеціальних спрощень підприємствами – майбутніми заявниками.

Таким чином, Україна впроваджує міжнародні стандарти регулювання діяльності АЕО, що полегшує торгівлю для імпортерів, експортерів, перевізників та інших учасників ланцюжків постачання товарів, підвищує конкурентоспроможність на ринку та глобальну конкурентоспроможність. У цьому процесі максимально враховуються вимоги законодавства ВМО та ЄС, якими регулюються критерії для надання статусу АЕО. Це зміцнює довіру з боку митних органів, а також підвищує репутацію та конкурентоспроможність компанії, підвищує репутацію країни на міжнародному рівні, щоб після завершення війни стати повноправним членом ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (у зміненій редакції) від 18.05.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643?find=1&text
2. Authorised economic operators – guidelines authorised economic operators – guidelines. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-03/aeo_guidelines_en.pdf
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України № 1678-VII від 16.09.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
4. SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade / World Customs Organization, 2015. URL : http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/safe_package.aspx
5. Терещенко С., Симонова С., Хабло Г. Міжнародні стандарти щодо статусу уповноваженого економічного оператора. *Митна безпека. Серія «Економіка»*. 2010. С. 71–80.
6. Authorised Economic Operators [Guidelines, Approved by the CCC-GEN (AEO subsection) on 11 March 2016]. Authorised Economic Operators/DG Taxud. 2016. URL: <http://surl.li/pheaa>
7. Regulation (EU) 952/2013 of the European Parliament and the Council, 9 October 2013, laying down the Union Customs Code. Official Journal of the European Union, L269/1, 10.10.2013, p. 1101.
8. Ємець, А. В. Щодо порівняльного аналізу сутності та змісту терміну Уповноважений економічний оператор у законодавстві ЄС та України. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 18. С. 37–41.
9. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-IV. ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
10. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. URL: <https://aeo.wcoomd.org/>
11. Database of EU Authorised Economic Operators, European Commission. URL: <http://surl.li/phduu>
12. Compendium of Authorized Economic Operator Programmes 2020. World Customs Organisation. URL: <http://surl.li/phdvs>

REFERENCES:

1. Mizhnarodna konventsiiia pro sproshchennia i harmonizatsiiu mytnykh protsedur (redaktsiia na 26 chervnia 1999 roku) vid 18.05.1973 № 976_004. [International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures]. (1973, May, 18). Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643?find=1&text
2. Authorised economic operators – guidelines authorised economic operators – guidelines. Available at: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-03/aeo_guidelines_en.pdf
3. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part]. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
4. SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade. World Customs Organization. 2015. Available at: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/safe_package.aspx
5. Tereshchenko, S. S., Symonova, H. D., Khablo, H. O. (2010) Mizhnarodni standarty shchodo statusu upovnovazhenoho ekonomichnoho operatora [International standards for the status of an authorized economic operator]. *Mytna bezpeka – Customs security. Seriiia «Ekonomika» – Series "Economics"*. № 2. P. 71–80.
6. Authorised Economic Operators [Guidelines, Approved by the CCC-GEN (AEO subsection) on 11 March 2016]. Authorised Economic Operators/DG Taxud. 2016. Available at: <http://surl.li/pheaa>
7. Regulation (EU) 952/2013 of the European Parliament and the Council. 9 October 2013. Laying down the Union Customs Code. Official Journal of the European Union. L269/1. 10.10.2013. P. 1101.
8. emets, A. V. (2017) Shchodo porivnialnoho analizu sutnosti ta zmistu terminu Upovnovazhenyi ekonomichniy operator u zakonodavstvi YeS ta Ukrainy [About comparative analysis the nature and content of term «authorized economic operator» in the legislation of the EU and Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black sea economic studies*. № 18. P. 37–41.
9. Mytnyi kodeks Ukrainy. Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 r. № 4495-IV. VR Ukrainy [The Customs Code of Ukraine. Law of Ukraine]. (2012, March, 13). Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
10. Ofitsiinyi sait Vsesvitnoi mytnoi orhanizatsii [Official website of World Customs Organization]. Available at: <https://aeo.wcoomd.org/>
11. Database of EU Authorised Economic Operators European Commission. Available at: <http://surl.li/phduu>
12. Compendium of Authorized Economic Operator Programmes (2020). World Customs Organisation. 2020. Available at: <http://surl.li/phdvs>